

IJODKORLIK PEDAGOGIKASI ASOSIDA TARBIYADA HADISLARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Matlubaxon Shokirova Xalimdjanovna

Andijon viloyat Oltinkoʻl tuman 12-umumtaʼlim maktabi ona tili va adabiyoti fani oʻqituvchisi

matlubaxonshokirova12@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10680059>

Annotatsiya. Ushbu maqolada umumiy oʻrta taʼlim maktablari va boshqa bir qator taʼlim maskanlari, oilada toʻgʻri taʼlim-tarbiya olish, maʼnaviy jihatdan yetuk va barkamol boʻlishda hadislarning rolini koʻrib chiqishga qaratilgan.

Kalit soʻzlar: sahobalar, farzand, tarbiya, oila, solih, soliha.

Аннотация. В этой статье обсуждается роль хадисов в общеобразовательных школах и ряде других учебных заведений, в правильном воспитании в семье, в духовной зрелости и развитии.

Ключевые слова: товарищи, дети, воспитание, семья, праведник, праведник.

Abstract. This article discusses the role of hadiths in general secondary schools and a number of other educational institutions, in the proper education in the family, in spiritual maturity and development. focused.

Keywords: companions, children, upbringing, family, righteous, righteous.

Farzand - inson hayoti mazmuni, nasl-nasabini davom ettiruvchisi, oilaning mustahkam zanjiridir. Yaxshi, solih farzand – ota-onaning baxt-iqbol, ikki dunyo saodatiga yetkazuvchi dilbandi. Farzandlar “jannat rayhonlari” deb tavsiflanishi bejiz emas. Ammo u odobli, yaxshi fazilatlar sohibi, itoatkor va qobil boʻlganidagina ota onasiga rahmat va baxt - xursandchilik keltiradi. Abdulla Avloniy “Tarbiya biz uchun yo hayot- yo mamot, yo najot- yo halokat, yo saodat – yo falokat masalasi” deganlarida tarbiyaning millat ravnaqi va yurt kelajagiga nechogʻlik ahamiyatli ekanligini ifodalagan. Alloh taolaga shukurlar boʻlsinki, bugungi kunda yurtimizda koʻplab ijobiy oʻzgarishlar yuz bermoqda. Xususan, maʼnaviy-marifiy sohada koʻzimizni quvontiradigan xayrli ishlar boʻlyapti. Davlatimiz barkamol avlodni imom Buxoriy, imom

Termiziy, Burhoniddin Margʻiloniy kabi buyuk ajdodlarga munosib qilib tarbiyalash gʻoyasi ilgari surilmoqda. Qurʻon, hadis, aqoid, fiqh ilmiy markazlari ochilib, yaxshi niyat bilan bu azizlarimizning nomi bilan nomlanmoqda. Imom Buxoriyning Islom olamida Qurʻoni Karimdan keyin ikkinchi muqaddas kitob hisoblanmish “Al Jomii as-sahih” asarining oʻzbek tilida xalqimizga yetkazilishi katta voqea boʻlib, u dinu eʼtiqodimizni hamda maʼnaviy qadriyatlarimizni tiklashda, kishilarni ahloq-odob, halollik, rostgoʻylik, poklik singari umuminsoniy fazilatlarini qaror toptirish va mustahkamlashda muhim ahamyatga egadir. Rasululloh (s.a.v)ning turli sharoitlarda shariat ahkomlariga aytgan soʻzlari hadis boʻlib, uni toʻplovchilar muhaddislar deb yuritiladi.

Hadislarda ilm va uni oʻrgatishlik faʼzilatiga katta eʼtibor qaratilgan. *Rasululloh aytganlar:* “Tushimda menga bir idishda sut keltirildi, qongunimcha ichdim, hatto tirnoqlarimdan sut chiqqanini koʻrdim”. Sahobalar soʻradilar: “Yo Rasululloh, sutni nimaga yoʻydingiz?” “Ilmga” – dedilar Rasululloh sallallohu alayhi vasallam. Keyingi yillarda ilm dargohlarida keng islohotlar boʻlyapti, maktablarda odobnoma, vatan tuygʻusi, milliy istiqlol gʻoyasi, din tarixi turkumiga kiruvchi fanlarning oʻrniga prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev farmoniga koʻra “Tarbiya” darslarining joriy etilishi va tahsil berish uchun hayot sinovlarida toblangan, tarbiya berishga munosib ustozlarning jalb etilishi yurtimizda islom madaniyati, tarbiyasi, yoʻl-yoriqlarini yosh

avlodga yetkazib berish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Hadislarda aytilganidek “Ilmni Chinga borib bo‘lsa ham o‘rgan”. Lekin hozir ilmni o‘rganish uchun Chinga borish shart emas. O‘zbekistonda barcha ilmlarni to‘la-to‘kis va mukammal o‘rganish uchun yetarlicha resurslar yaratilgan. Yoshlardan esa prezidentimiz va davlatimiz yaratib bergan imkoniyatlardan unumli foydalanib, ilm cho‘qqisiga erishish uchun rag‘bat bo‘lsagina kifoya. Rasululloh (s.a.v) farzandalarning ruhiy, ma‘naviy, jismoniy, barkamolligiga alohida e‘tibor berganlar. Bir hadisda: “ Farzandlaringizga suzishni, minishni va otishni o‘rgatinglar”, deb buyurganlar, bu ishlarni qo‘llab quvvatlaganlar, boshqalarga ham targ‘ib qilganlar. Ana shunday buyuk tarbiya maktabini o‘rganish, undan bugungi kunimiz uchun na‘muna olish har birimizning burchimizdir. Bu dolzarb masala bugungi kunning talabiga aylanib qoldi.

Oila va solih farzandlar ko‘rishni orzu qilmagan inson bo‘lmasa kerak. Farzandning yaxshi, odobli, mehnatsevar, sog‘lom bo‘lib o‘sishi ko‘p jihatdan onasiga bog‘liq. Go‘zal hulq va tarbiyali onaning hislatlari, yaxshi fe‘l - atvori farzandlarida ham namoyon bo‘ladi. Tabobat fani onadagi turli ichki xastaliklar bolada ham bo‘lishini, irsiyat fani esa bu kasalliklar undagi ruhiy, ma‘naviy jihatlarning ham bolada takrorlanishini isbotlagan. Oisha onamiz (roziyallohu anho) dan rivoyat qilingan hadisda Rasululloh (s.a.v) “ Farzandlaringizga munosib onani ixtiyor qilinglar”, deganlar. Bo‘lajak ona sog‘lom, dinu-dinoyatli, soliha, go‘zal tarbiyali bolmog‘i baraka omilidir. Hozirda mamlakat miqyosida oilada mehr-muhabbat, o‘zaro hurmat muhiti, onalikni muhofaza qilish, ona va bola salomatligini mustahkamlash, xotin-qizlar iqtidorini ro‘yobga chiqarish, jamiyatda hurmatini oshirish uchun bir qator islohotlar joriy etilyapti.

Darhaqiqat, Rasululloh (s.a.v) butun insoniyat uchun oliy o‘rnakdir. Ul zotdan butun umr davomida mukammal o‘rnak olish uchun bu tuyg‘u insonga yoshlikdan uning ongi endi shakllanayotgan paytdan singdirilishi kerak, chunki tarbiya insonlarni fazilatli jamiyatga foydali qilib yetishtirishning eng qisqa yo‘lidir. Shuning uchun farand tarbiyasida hadis ilmini o‘rgatish va o‘rganish ulkan ahamiyat kasb etadi. Rasulimiz (s.a.v) solih farzand, barkamol avlod tarbiyalashning eng muhim omillarini o‘zlarining shaxsiy hayotiy namunalari ko‘rsatib berganlar. Zotan biz hamisha faxr bilan tilga oladigan, butun dunyo tan beradigan, asarlari ko‘zimizga to‘tiyo bo‘lgan allomalarimizning barchasi shu manaviy omil asosida bu darajaga erishganlar. Ul zotga chin ma‘noda muhabbat qo‘ygan avloddan hech qachon yomonlik chiqmaydi. Bunga shonli tariximiz jonli guvohdir. Ul zotning siyratlarni o‘rgansak va or‘gatsak, diniy qadriyatlarimizni, o‘zligimizni saqlagan bo‘lamiz.

REFERENCES

1. Hadis I tom. Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil al-Buxoriy. Qomuslar Bosh
2. Taxririyyati – Toshkent 1991.
3. Odamiylik mulki. Tohir Malik. Sharq nashriyoti – Toshkent 2014.
4. 9-sinf adabiyot darsligi 2018-yil (168-169) betlar
5. Yandex ijtimoiy tarmog‘idagi forum.ziyouz.com sayti
6. Elektron kutubxona www.davron.uz sayti
7. Tarix uchun mo‘ljallangan www.qadriyat.uz sayti